

Lektion: I farmors hus av Stig Dagerman

Årskurs: Gymnasiet

Kurs: Svenska 1

Tema: Liv, död och verklighetens illusioner

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium (E)
Litteraturhistoria och skönlitteratur från olika tider och kulturer.	Eleven kan översiktligt återge innehållet i några centrala svenska och internationella skönlitterära verk och annat berättande.
Att läsa och analysera skönlitterära verk och reflektera över teman och motiv.	Eleven kan läsa, reflektera över och göra enkla sammanfattningar av texter samt skriva egna texter som anknyter till det lästa.
Att formulera egna tankar och åsikter kring litteratur och dess teman.	Eleven kan, i förberedda samtal och diskussioner, muntligt förmedla egna tankar och åsikter samt genomföra muntlig framställning inför en grupp.

[Lgr 22, Svenska, Åk. 1-3]

Lärrarledda instruktioner

1. Introduktion till novellen (10 min)

- Presentera Stig Dagerman och hans betydelse i svensk litteratur.
- Berätta kort om handlingen i "I farmors hus".
- Diskutera novellens teman kring liv och död.
- Ställ frågor för att väcka intresset, t.ex. "Vad betyder tystnad för er?"

2. Läsning och textanalys (15 min)

- Läs utvalda stycken ur novellen tillsammans med klassen.
- Identifiera och diskutera litterära element som symbolik och metaforer.
- Analysera huvudkaraktärens relation till farmodern.
- Reflektera över pojken inre konflikt och dess betydelse för berättelsen.

3. Gruppdiskussion (15 min)

- Dela in eleverna i mindre grupper för att diskutera sina tolkningar av novellen.

- Be grupperna fokusera på teman som sanning och lögn i berättelsen.
- Samla upp intressanta synpunkter från grupperna till en gemensam diskussion.
- Ställ provocerande frågor för att få igång diskussionen.

4. Sammanfattning och reflektion (10 min)

- Sammanfatta dagens diskussioner och insikter.
- Be eleverna att formulera en kort reflektion över novellens budskap.
- Diskutera hur litteratur kan påverka vår förståelse av liv och död.
- Förbered eleverna för nästa lektion och kommande uppgifter.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Stig Dagerman:** En centralfigur inom svensk litteratur som ofta tematiserar existentiella frågor och mänskliga relationer.
- **Symbolik:** Användning av symboler i texten för att kommunicera djupare betydelser.
- **Liv och död:** Hur dessa teman utforskas i litteraturen och hur de speglar människans erfarenheter.
- **Sanningsbegreppet:** Diskussion om vad sanning och lögn innebär i relation till berättande.
- **Textanalys:** Förmåga att formulera tankar och göra analyser av skönlitterära verk.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Tystnad	Avsaknad av ljud, ett tillstånd av stillhet.	Från fornnordiska "tyst"
Illusion	En föreställning som inte överensstämmer med verkligheten.	Från latin "illusio"
Symbol	Ett tecken som representerar något annat.	Från grekiska "symbolon"
Melankoli	Ett tillstånd av sorg eller nedstämdhet.	Från grekiska "melancholia"
Existentialism	En filosofisk riktning som betonar individens frihet och ansvar.	Från franska "existence"

Diskussionsfrågor

A. Vad tror ni pojken i novellen söker efter i tystnaden? Hur relaterar detta

till våra egna liv?

B. Hur skulle ni själva hantera en situation där ni kände att ni behövde dölja sanningen för en älskad person?

C. Kan lögn ibland vara nödvändiga? Diskutera exempel på situationer där ni tror att detta kan vara fallet.

Aktivitet

Som en del av lektionen kan eleverna skapa en visuell representation av novellen. Eleverna delas in i grupper och får i uppdrag att designa en affisch eller en mindmap som illustrerar de centrala teman och symboler från "I farmors hus". De kan använda bilder, citat och egna reflektioner för att fördjupa förståelsen av texten. Resultatet ska presenteras för klassen och följas av en diskussion.

Exit-ticket

Frågor	Svar
Vad var pojkens inre konflikt i novellen?	Han kände skuld över att ha förstört sin farfars stövel.
Hur upplever pojken tystnaden i farmors hus?	Han söker tystnad men hör ändå livets ljud.
Vilka teman utforskas i novellen?	Liv, död, sanning och lögn.
Hur påverkar relationen till farmodern pojkens känslor?	Han vill skydda henne från sin skuld.
Vad symboliserar farfars stövel?	En koppling till det förflutna och den döda.
Hur används ljud i novellen för att förstärka känslor?	Ljudet av liv kontrasterar med pojkens sökande efter tystnad.
Vilken funktion har dagdrömmen om döden i berättelsen?	Den signalerar pojkens rädslor och funderingar om livet.
Vad kan vi lära oss av novellens budskap?	Att konfrontera sanningar kan vara smärtsamt men nödvändigt.

Hemuppgift

Eleverna ska skriva en kort essä (1-2 sidor) där de reflekterar över ett tema från "I farmors hus" som de känner särskilt starkt för, exempelvis liv och död, eller sanning och lögn. De ska stödja sina tankar med citat från novellen och egna erfarenheter. Uppgiften ska lämnas in vid nästa lektion.

Citat

"Sanningen är sällan ren och aldrig enkel." – Oscar Wilde (1891)

Detta citat betonar svårigheterna och komplexiteten kring sanningar, vilket

knyter an till novellens centrala frågor om hur sanning och lögn kan samexistera.

Tags: [Lektion](#)